

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและขอเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคการศึกษาที่ 11 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) คือการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคการศึกษาที่ 11 ผู้วิจัยดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังนี้ ชั้นที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง การหาคุณภาพความสอดคล้องของเครื่องมือค่า IOC การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการเก็บรวบรวมด้วยตนเองและวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และชั้นที่ 2 ถอดบทเรียนโรงเรียนต้นแบบด้านประสิทธิผลหรือโรงเรียนที่มีผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในระดับดีมาก 3 แห่ง ดังนี้ 1) โรงเรียนหนองนกเขียน อำเภอนิคมน้ำอ้อย จังหวัดมุกดาหาร 2) โรงเรียนบ้านหนองแคน อำเภอวังยาง จังหวัดนครพนม และ 3) โรงเรียนบ้านห้วยแคน อำเภอดงหลวง จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคการศึกษาที่ 11 เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง การหาคุณภาพความสอดคล้องของเครื่องมือค่า IOC การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการเก็บรวบรวมด้วยตนเองและวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ระยะที่ 2 ศึกษารูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคการศึกษาที่ 11 ทั้งอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมโดยการแจกแบบสอบถามระดับความคิดเห็น ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 361 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดตาราง 1:20 ซึ่งมีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 1:20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ (Ding, Velicer, & Harlow, 1995: pp. 119-143) เนื่องจากขนาดตัวอย่างมีขนาดใหญ่ จึงมีโอกาสที่ตัวแปรจะมีการแจกแจงเป็นปกติมากกว่าตัวอย่างที่น้อยกว่า (Hair, Tatham, & โดยการวิจัยครั้งนี้มีความผิดพลาดได้ไม่เกินร้อยละ 5 จึงมีขนาดตัวอย่างเท่ากับ 361 (18x20) ตัวอย่าง

ดังนั้นเพื่อความสอดคล้องกับเทคนิคการวิเคราะห์และความแม่นยำของข้อมูล ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากตัวอย่างจากตัวแทนที่เป็นบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างมาตอบแบบสอบถาม และหาคุณภาพความสอดคล้องของเครื่องมือค่า IOC การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บจากการส่งกลับคืนมาของผู้ตอบแบบสอบถามและอีกส่วนหนึ่งเก็บด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน Pearson Correlations ค่า Multiple Regression Coefficients และค่า Path Analysis Coefficient และระยะที่ 3 ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายต่อรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคการศึกษาที่ 11 เป็นการประชุมสนทนากลุ่มย่อยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาคัดแยก จัดหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับข้อคำถาม แล้วทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผู้วิจัยสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคการศึกษาที่ 11 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคการศึกษาที่ 11 ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความยืดหยุ่น ด้านจินตนาการ และด้านบุคลิกภาพ 2) วัฒนธรรมองค์การด้านความเชื่อ ได้แก่ ด้านค่านิยม ด้านขนบธรรมเนียม ด้านบรรทัดฐาน และด้านองค์การ และ 3) ธรรมภิบาล ได้แก่ ด้านความโปร่งใส ด้านความรับผิดชอบ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความเสมอภาค และประสิทธิผลองค์การ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานกลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม

2. รูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคการศึกษาที่ 11 ในแต่ละด้าน พบว่า

2.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความยืดหยุ่น ($\bar{X} = 4.63$) ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.58$) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.51$) และด้านจินตนาการ ($\bar{X} = 4.49$)

2.1.1 ด้านวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนของท่านพร้อมที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.61$) ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนของท่านมีกระบวนการทำงานที่มุ่งสู่ความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.59$) และโรงเรียนกำหนดเป้าหมายการพัฒนาได้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.57$)

2.1.2 ด้านความยืดหยุ่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ บุคลากรในโรงเรียนของท่านเปิดโอกาส รับฟังคำชี้แจงเหตุผลของนักเรียนแล้วหาทางช่วยเหลือหรือพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 4.55$) บุคลากรในโรงเรียนของท่านมีการปรับตัวให้สอดคล้องตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.52$) บุคลากรในโรงเรียนของท่านสามารถยอมรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 4.52$)

2.1.3 ด้านจินตนาการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ บุคลากรในโรงเรียนของท่านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.53$) บุคลากรในโรงเรียนของท่านเป็นผู้มีเหตุผลประกอบการตัดสินใจในการทำงาน ($\bar{X} = 4.52$) บุคลากรในโรงเรียนของท่านวางแผนการทำงานอย่างมีระบบ ($\bar{X} = 4.49$)

2.1.4 ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ บุคลากรในโรงเรียนของท่านมีเจตคติที่ดีตรงตามมาตรฐานวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.64$)

2.2 วัฒนธรรมองค์การ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความเชื่อ ($\bar{X} = 4.59$) ด้านค่านิยม ($\bar{X} = 4.52$) ด้านขนบธรรมเนียม ($\bar{X} = 4.53$) ด้านบรรทัดฐาน ($\bar{X} = 4.54$) และด้านองค์การ ($\bar{X} = 4.52$)

2.2.1 ด้านความเชื่อบุคลากรในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ยึดมั่นในจรรยาวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.68$) ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนให้ความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.62$) ผู้บริหารโรงเรียนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.56$)

2.2.2 ด้านค่านิยม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ บุคลากรในโรงเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.59$) นักเรียนมีความเคารพเชื่อฟังครู ($\bar{X} = 4.54$) โรงเรียนของท่านเน้นการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.53$)

2.2.3 ด้านขนบธรรมเนียม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติต่อนักเรียนดังบุตรหลานของตนเอง ($\bar{X} = 4.59$) ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนมีความประพฤติดี เป็นที่ศรัทธาของนักเรียนและผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.57$) บุคลากรในโรงเรียนให้ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของนักเรียนและผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.55$)

2.2.4 ด้านบรรทัดฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ โรงเรียนมีกฎระเบียบ กำกับควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.62$) โรงเรียนมีมาตรการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.61$) โรงเรียนมีมาตรการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.61$) โรงเรียนมีกฎ ระเบียบกำกับกับการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เป็นธรรมเป็นไปตามกฎหมายบ้านเมือง ($\bar{X} = 4.58$)

2.2.5 ด้านองค์การ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.58$) โรงเรียนมีระเบียบแบบแผนในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.55$) โรงเรียนมีบุคลากรที่ชำนาญในการสอนวิชาการในการพัฒนาผู้เรียนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลขององค์การ ($\bar{X} = 4.53$)

2.3 ธรรมชาติพบ ว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณธรรม ($\bar{X} = 4.57$) ด้านนิติธรรม ($\bar{X} = 4.54$) ด้านความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.54$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.52$) ด้านความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.52$) และด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.51$)

2.3.1 ด้านความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ โรงเรียนมีข้อมูลที่ต้องตรงกับความเป็นจริง ($\bar{X} = 4.54$) ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนมีการเปิดเผยเกณฑ์ชี้วัดผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนต่อสาธารณชน ($\bar{X} = 4.54$) มีการจัดประชุมชี้แจงให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบเกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.53$)

2.3.2 ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.58$) บุคลากรในโรงเรียนสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบได้ถูกต้องครบถ้วน ($\bar{X} = 4.54$) บุคลากรในโรงเรียนของท่านมีการปฏิบัติหน้าที่อย่างมุ่งมั่น ($\bar{X} = 4.51$)

2.3.3 ด้านนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ โรงเรียนของท่านเปิดโอกาสให้บุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ที่จะมีผลบังคับใช้ ($\bar{X} = 4.59$) โรงเรียนของท่านเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนรับทราบระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่มีผลบังคับใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.54$) และการออกคำสั่งต่างๆ ของโรงเรียนได้ยึดหลักความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 4.54$)

2.3.4 ด้านคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนมีความประพฤติที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.60$) ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนมีความเมตตาและเอื้ออาทรต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.59$) ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสุภาพอ่อนโยน มีไมตรีจิตในการปฏิบัติหน้าที่ตลอดเวลา ($\bar{X} = 4.58$)

2.3.5 ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ โรงเรียนเปิดโอกาส

ให้บุคลากรเสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา การดำเนินงานและการประเมินผลร่วมกัน ($\bar{X} = 4.60$) โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.51$) โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นๆ เข้ามาร่วมในการจัดซื้อ จัดจ้าง ($\bar{X} = 4.51$)

2.3.6 ด้านความเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ บุคลากรในโรงเรียนให้บริการแก่ผู้ปกครอง นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.57$) โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ที่เอื้อต่อผู้มารับบริการ ทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 4.56$) ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนให้ความสำคัญต่อนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 4.55$)

2.4 ประสิทธิภาพองค์การ พบว่า โดยรวม ($\bar{X} = 4.42$) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน ($\bar{X} = 4.48$) กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ($\bar{X} = 4.41$) และกลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ ($\bar{X} = 4.37$)

2.4.1 ด้านกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีคุณค่า ($\bar{X} = 4.53$) ผู้เรียนมีทักษะในการดูแลสุขภาพตนเอง ($\bar{X} = 4.53$) ผู้เรียนมีการพัฒนาคุณธรรมด้านต่างๆ เช่น วินัย สติ กตัญญู อุดมคติ ซื่อสัตย์ และประหยัด เป็นต้น ($\bar{X} = 4.50$)

2.4.2 ด้านกลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ผู้เรียนมีอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นตามปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.44$) ผู้เรียนมีความสามารถและทักษะการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถสื่อสารและสัมพันธ์เชื่อมโยงกับนานาชาติ ($\bar{X} = 4.41$) สถานศึกษามีเอกลักษณ์ที่สะท้อนความโดดเด่น ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญตามพันธกิจ วัตถุประสงค์และบริบทของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.25$)

2.4.3 ด้านกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ มีแนวทางปฏิบัติและกระบวนการทำงานที่ชัดเจนและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.44$) สถานศึกษามีการดำเนินงานในการช่วยเหลือชุมชน สังคม รอบสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมและช่วยเหลือชุมชน ($\bar{X} = 4.41$) มีผลการประเมินการแก้ไขปัญหาที่มีสัมฤทธิ์ผล ตรงตามความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 4.39$)

2.5 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันกับประสิทธิผล องค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานในภาคการศึกษาที่ 11 มีดังนี้

2.5.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (CL) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ประสิทธิภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (OE) โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ (CL₁) ด้านบุคลิกภาพ (CL₂) ด้านความยืดหยุ่น (CL₃) ด้านจินตนาการ (CL₄) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ประสิทธิภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (OE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .483** .401** .477** และ .542** ตามลำดับ

2.5.2 วัฒนธรรมองค์การ (OC) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผล องค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (OE) โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเชื่อ (OC₁) ด้านค่านิยม (OC₂) ด้านขนบธรรมเนียม (OC₃) ด้านบรรทัดฐาน (OC₄) และ ด้านองค์การ (OC₅) มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับประสิทธิผลองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (OE) อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามลำดับ. 408** .537** .533** .390** และ .540**

2.5.3 ธรรมภิบาล (GG) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผล องค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (OE) โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความโปร่งใส (GG₁) ด้านความ รับผิดชอบ (GG₂) ด้านนิติธรรม (GG₃) ด้านคุณธรรม (GG₄) ด้านการมีส่วนร่วม (GG₅) และ ด้านความเสมอภาค (GG₆) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลองค์การของโรงเรียน

ประถมศึกษาขนาดเล็ก (OE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $.532^{**}$, $.501^{**}$, $.470^{**}$, $.505^{**}$, $.464^{**}$ และ $.464^{**}$ ตามลำดับ

2.6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (CL) วัฒนธรรมองค์การ (OC) และธรรมาภิบาล (GG) มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยธรรมาภิบาล (GG) มีขนาดอิทธิพล (Beta = .227) รองลงมา คือ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (CL) มีขนาดอิทธิพล (Beta = .262) และต่ำสุด คือ วัฒนธรรมองค์การ (OC) มีขนาดอิทธิพล (Beta = .205) โดยองค์ประกอบดังกล่าว สามารถรวมกันพยากรณ์ประสิทธิผลขององค์การ ได้ร้อยละ 44.50 (Adjusted $R^2 = .445$) และเช่นกันตัวแปรอิสระกลางไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เพื่อหา VIF (Variable Inflation Factor) จะไม่เกิน 10 และค่า Tolerance เข้าใกล้ 1 ดังภาพประกอบ 7

2.6.1 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต่อประสิทธิผลองค์การ ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ (CL₁) ด้านบุคลากรโรงเรียน (CL₂) ด้านความยืดหยุ่น (CL₃) และด้านจินตนาการ (CL₄) มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านจินตนาการ (CL₄) มีอิทธิพลมากที่สุด (Beta = .354) รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์ (CL₁) มีอิทธิพล (Beta = .251) และอิทธิพลน้อยที่สุด คือ ด้านบุคลิกภาพ (CL₂) (Beta = .060)

2.6.2 การวิเคราะห์พหุคูณ พบว่า วัฒนธรรมองค์การ ได้แก่ ด้านความเชื่อ (OC₁) ด้านค่านิยม (OC₂) ด้านขนบธรรมเนียม (OC₃) ด้านบรรทัดฐาน (OC₄) และด้านองค์การ (OC₅) มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านองค์การ (OC₅) มีอิทธิพลมากที่สุด (Beta = .298) รองลงมาคือ ด้านค่านิยม (OC₂) มีอิทธิพล (Beta = .272) และอิทธิพลน้อยที่สุด ด้านบรรทัดฐาน (OC₄) (Beta = .040)

2.6.3 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า ธรรมาภิบาล ได้แก่ ด้านความโปร่งใส (GG₁) ด้านความรับผิดชอบ (GG₂) ด้านนิติธรรม (GG₃) ด้านคุณธรรม (GG₄) ด้านการมีส่วนร่วม (GG₅) และ ด้านความเสมอภาค (GG₆) มีอิทธิพลองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านการมีส่วนร่วม (GG₅) มีอิทธิพลมากที่สุด (Beta = .464) รองลงมา ด้านความโปร่งใส (GG₁) มีอิทธิพล (Beta = 2.70) และอิทธิพลน้อยที่สุด คือ ด้านนิติธรรม (GG₃) (Beta = -.002)

2.6.4 ผลการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีดังนี้ 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ วัฒนธรรมองค์การ (OC) มีอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (CL), มีอิทธิพลทางตรงต่อธรรมภิบาล (GG) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ วัฒนธรรมองค์การ (OE) ธรรมภิบาล (GG) มีอิทธิพลทางอ้อมกับประสิทธิผลองค์การ (OE) และวัฒนธรรมองค์การ (OC) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (CL) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคการศึกษาที่ 11 ผลจากการศึกษาพบว่า

3.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีข้อเสนอเชิงนโยบายต่อรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลองค์การด้านวิสัยทัศน์ ได้แก่ 1) การตระหนักรู้ตัวเอง เช่น ความรู้ ความเข้าใจ ในการไตร่ตรองปัญหาต่างๆ 2) การมองการณ์ไกล เช่น ความสามารถในการมองอนาคต การคาดการณ์ล่วงหน้า และการสร้างมโนทัศน์ เป็นความสามารถในการมองสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การมองเห็นสถานการณ์ทุกมิติอย่างลึกซึ้ง และด้านความยืดหยุ่น มีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนารูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์การ ได้แก่ 1) ความสามารถในการคิดหาคำตอบได้อย่างอิสระไม่ตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์หรือความคุ้นเคย 2) ความสามารถในการปรับตัวตามสถานการณ์ต่างๆ และ 3) การเปิดกว้างรับความคิดใหม่ ๆ อย่างอิสระในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

3.2 วัฒนธรรมองค์การ มีข้อเสนอเชิงนโยบายต่อรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลองค์การมีด้านความเชื่อ เป็นพฤติกรรมหรือการกระทำ การแสดงออกที่ปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอเกิดขึ้นในขณะที่บุคคลในองค์การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันซึ่งอาจแสดงออกในรูปของพิธีการ กิจกรรมและงานในโอกาสต่างๆ ขององค์การตั้งแต่เครื่องแบบการแต่งกาย ภาษาในการสื่อสาร ธรรมเนียมปฏิบัติ/ แนวปฏิบัติ เป็นต้น ดังนั้นวัฒนธรรมความเชื่อและเกิดการยอมรับ มีดังนี้ มีชยันตั้งใจทำงาน เชิงรุก มีศีลธรรม คุณธรรม รู้ทันโลก ปรับตัวทันโลกตรงกับสังคม มุ่งเน้นประสิทธิภาพ รับผิดชอบต่อผลงานและสังคม มีใจและการกระทำเป็นประชาธิปไตย มีส่วนร่วมและโปร่งใส และมีผลงาน มุ่งเน้นผลงาน

3.3 ธรรมภิบาล มีข้อเสนอเชิงนโยบายต่อรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลองค์การ) ด้านคุณธรรม บุคลากรบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และบางส่วนยังเห็นแก่พวกพ้องของตนเอง บุคลากรบางส่วนยังขาดวินัยและมีคุณธรรมน้อย ผู้บริหารควรสร้างทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตสาธารณะ ควรจัดอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม 2) ด้านนิติธรรม ได้แก่ บุคลากรยังไม่ทราบข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารงานในแต่ละส่วนไม่ค่อยมีการพัฒนาหรือปฏิรูปกฎระเบียบให้ทันต่อสภาพการณ์ปัจจุบัน ผู้บริหารควรอบรมให้บุคลากรได้ทราบในข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงานเขตเพื่อให้การบริหารงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมาย หลักเกณฑ์ที่ขอขออนุมัติหรือขออนุญาตให้มีการกระจายอำนาจอย่างทั่วถึงและเสมอภาค ควรที่จะมีการปฏิรูปกฎระเบียบให้ทันต่อสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอควรมีการรณรงค์หรือสร้างแรงจูงใจต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มากขึ้น บุคลากรจะได้มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและผลงานมีประสิทธิภาพและ 3) ด้านความเสมอภาค ได้แก่ การปฏิบัติงานเป็นตัวอย่างที่ดีไม่เลือกปฏิบัติ บุคลากรทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การประพฤติปฏิบัติผู้บริหารหรือบุคลากรแบบเท่าเทียมกัน

3.4 ประสิทธิภาพองค์การ มีข้อเสนอเชิงนโยบายต่อรูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพองค์การ ด้านกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเข้ามาบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีระบบตรวจสอบ ติดตาม วัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และมีการทบทวน ปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องทุกปีและสุดท้ายคือการทำงานเป็นทีมที่เน้นวัฒนธรรมองค์การเป็นหลักเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

ส่วนผลจากการสนทนากลุ่มผู้ทรงวุฒิให้ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อรูปแบบการพัฒนาในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคการศึกษาที่ 11 ได้แก่ ความสามารถของผู้บริหาร บุคลากรในการส่งเสริมและสนับสนุนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายโดยการนำความรู้ ทักษะต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติ เพื่อนำพาผู้ร่วมงานให้ร่วมมือปฏิบัติงานตามเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งผู้ร่วมงานสามารถรับรู้ได้อย่างชัดเจนต่อการพัฒนา

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กรวมทั้งในด้าน 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านความยืดหยุ่น
3) ด้านบุคลิกภาพ และ 4) ด้านจินตนาการ

2. ด้านวัฒนธรรมองค์การที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์การของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็กรวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาค
การศึกษาที่ 11 คือ การดำเนินงานของโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงเพื่อความเจริญ
งอกงามในความเป็นองค์รวม สะท้อนถึงความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยม
ประเพณีและการแสดงออกอันเป็นพฤติกรรมร่วมกันของผู้บริหาร บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง
ในการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กรวมทั้งประกอบด้วย 1) ด้านความเชื่อ
2) ด้านค่านิยม 3) ด้านขนบธรรมเนียม 4) ด้านบรรทัดฐาน และ 5) ด้านองค์การ

3. ด้านธรรมาภิบาลที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์การของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็กรวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาค
การศึกษาที่ 11 คือ การดำเนินงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้
และการกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกฝ่าย ทุกระดับ ร่วมกันพัฒนาสถานศึกษา
ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม
หลักความรับผิดชอบ หลักความเสมอภาค เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตย
ที่เข้มแข็งมีความชอบธรรมของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการบริหาร
ที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้อันนำไปสู่การพัฒนาประเทศ
ที่ยั่งยืน การพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กรวมทั้งประกอบด้วย 1) ด้านความโปร่งใส
2) ด้านความรับผิดชอบ 3) ด้านความนิติธรรม 4) ด้านคุณธรรม 5) ด้านการมีส่วนร่วม
และ 6) ด้านความเสมอภาค

4. ประสิทธิภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กรวมทั้งสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคการศึกษาที่ 11 คือ ความสามารถของโรงเรียน
ในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับ
เลื่อมใสศรัทธาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกของกลุ่มโดยสามารถประเมินได้จาก
การบรรลุเป้าหมายในความสำเร็จการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กรวมทั้ง
ประกอบด้วย 1) กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน 2) กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และ 3) กลุ่มตัวบ่งชี้
มาตรการส่งเสริม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลขององค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคการศึกษาที่ 11 ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคการศึกษาที่ 11 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 4 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความยืดหยุ่น และด้านจินตนาการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2551) นเรศ บุญช่วย (2553) กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ (2555) และวิมล จันทรแก้ว (2555) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์กรนั้นผู้นำ ความสามารถของผู้บริหารในการส่งเสริม และสนับสนุนต่อกลุ่มที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยการนำความรู้ ทักษะ ต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติภาระหน้าที่เพื่อนำผู้ร่วมงานให้รวมมือปฏิบัติงานไปสู่ความมีประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งผู้ร่วมงานสามารถรับรู้ได้อย่างชัดเจน
- 2) ด้านวัฒนธรรมองค์กร ได้แก่ ด้านความเชื่อ ด้านค่านิยม ด้านขนบธรรมเนียม ด้านบรรทัดฐานและด้านองค์การ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณีฐพันธ์ เขจรันนันทน์ (2551) กาญจน์ระวี อนันต์อัครกุล (2556) ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรมมีความสำคัญยิ่งต่อวิถีชีวิต ความเชื่อ ความคิดและคอบคอบคุณพฤติกรรม อีกทั้งยังเป็นตัวกำหนดทิศทางให้บุคคล กลุ่มคนในสังคมนั้นๆ ยึดถือแล้วนำไปปฏิบัติให้เป็นไปในแนวเดียวกัน วัฒนธรรมมีผลต่อความสำเร็จขององค์กร เป็นพลังยึดเหนี่ยวบุคลากรเข้าด้วยกัน ภายใต้วัฒนธรรมที่แข็งแกร่งบุคลากรจะทำงานอย่างภาคภูมิใจ ทุ่มเทให้กับงาน วัฒนธรรมจึงเป็นเครื่องวัดและเป็นเครื่องกำหนดความเจริญหรือความเสื่อมของสังคม
- 3) ปัจจัยด้านธรรมาภิบาล ได้แก่ ด้านความโปร่งใส ด้านความรับผิดชอบ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านการมีส่วนร่วมและด้านความเสมอภาค สอดคล้องกับผลการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยเสริมให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีลักษณะเปิดให้ประชาชนมีเสรีภาพการพัฒนาภายใต้เศรษฐกิจเสรีนิยม มีความเป็นธรรมให้กับทุกภาคส่วนมากขึ้นโดยประสบการณ์ของนานาประเทศ พบว่า ประเทศที่มีความเป็นประชาธิปไตยมากหรือมีลักษณะเปิดทางการเมืองสูง จะทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง เกิดกระบวนการรวมตัวของประชาชน สร้างค่านิยมใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องความเป็นธรรม และความสันติ

สุขในสังคมการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศจะมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของ “คน” ในทุกกลุ่มทุกภาคส่วนของสังคมไทย ให้มีพื้นฐานทางจิตใจที่ยึดมั่นในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และความรอบรู้อันเป็นเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดการประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างมีเหตุมีผล รู้จักสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองไทย มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการและพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น 4 ด้านประสิทธิผลองค์กร ได้แก่ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม สอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555, หน้า 17-18) หลักเกณฑ์การกำหนดตัวบ่งชี้ไว้ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้ ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานกิจการต่างๆ ของโรงเรียนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับของสังคม เศรษฐกิจและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกของกลุ่ม โดยสามารถประเมินได้จากการบรรลุเป้าหมายในความสำเร็จของงาน การผลิตผลผลิต ความพึงพอใจของผู้ร่วมงาน ความสามัคคีของผู้ร่วมงาน การพัฒนาผู้ร่วมงานให้มีคุณภาพ ความมีชื่อเสียงและมีผลงานออกมาเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน

2. รูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคการศึกษาที่ 11 พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด มีดังนี้ 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.55$) 2) วัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X} = 4.54$) 3) ธรรมาภิบาล ($\bar{X} = 4.53$) และ 4) ด้านประสิทธิผลองค์กร ($\bar{X} = 4.42$) ทั้งนี้เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ดังนั้นภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์และวางเป้าหมายที่สามารถตอบสนองการพัฒนาที่สำคัญในด้านต่างๆ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ที่มุ่งหวังให้คนไทยมีคุณธรรมจริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคตซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านคุณภาพและด้านการตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์ผลิต พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่มุ่งหวังให้มีการผลิตครูได้สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทและมีสมรรถนะ

ตามมาตรฐานวิชาชีพ สามารถใช้ศักยภาพในการสอนได้อย่างเต็มที่ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านคุณภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์ผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศและมีองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม สนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนเพื่อตอบสนองการพัฒนาในด้าน การเข้าถึง การให้บริการและด้านความเท่าเทียม ยุทธศาสตร์ 5 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการศึกษาที่มุ่งหวังให้คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้าน การเข้าถึง การให้บริการ ด้านความเท่าเทียมและด้านประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ 6 ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่มุ่งหวังให้มีการใช้ทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณและบุคลากรได้อย่างคุ้มค่า ไม่เกิดการสูญเปล่าและมีความคล่องตัวซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสอดคล้องกับผลการวิจัยของบิลัญ ปฎิพิมพาคม (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำและประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากภาวะผู้นำด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ดี ด้านความสามารถในเชิงใจ ด้านการเป็นตัวอย่างที่ดี ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านความฉลาดและมีไหวพริบ และด้านหลักในการปกครองโรงเรียน

2.1 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ วัฒนธรรม

องค์การและธรรมภิบาล พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิผล องค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของธวัช กรุดมณี (2550, หน้า 161) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพองค์การ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลองค์การ โดยมีสัมประสิทธิ์สหพันธ์พหุคูณ โดยนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผล

องค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีขนาดอิทธิพล $\beta = .199^*$ วัฒนธรรมองค์การมีขนาดอิทธิพล ($\beta = .205^*$) และธรรมภิบาล มีขนาดอิทธิพล ($\beta = .277^*$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นการที่ผู้นำองค์การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาและดำเนินงานตามสถานการณ์ต่างๆ พร้อมทั้งรู้จักกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของผู้อื่น สามารถจูงใจหรือนำบุคคลอื่นๆ โดยวิธีการหรือแนวทางใหม่ๆ อย่างทำทนาย

เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ การสร้างวัฒนธรรมองค์กร คือ ผู้นำควรมีความคิดลึกซึ้งและเฉียบแหลม ผู้นำจะต้องมีความรู้ลึกไวกว้าง มองการณ์ไกล มีความสามารถรอบตัว และต้องรู้จักคาดการณ์อนาคต การยอมรับในการเปลี่ยนแปลง มีความคิดกว้างขวาง มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความมุ่งมั่น อดทน รู้จักการรอคอย มีความคิดที่หวังผลระยะยาว (दारुवररुण णवलकलर, 2552, หน้า 38)

2.3 ผลวิเคราะห์เส้นทางที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า อิทธิพลทางตรง ประกอบด้วย ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ($\beta = 278^*$) วัฒนธรรมองค์กร ($\beta = .263^*$) กับประสิทธิผลขององค์การ และอิทธิพลทางอ้อม ประกอบด้วย ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ($\beta = 788^*$) ธรรมภิบาล ($\beta = 788^*$) กับด้านด้านประสิทธิผลขององค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555, หน้า 17-18) หลักเกณฑ์การกำหนดตัวบ่งชี้ไว้ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 38 ซึ่งกำหนดให้ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและครอบคลุมในด้าน มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภท การศึกษา มาตรฐานว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา มาตรฐานว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในที่มีความสอดคล้องกับประสิทธิผลขององค์การในโรงเรียนขนาดเล็ก จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องหากระบวนการขับเคลื่อนให้องค์กรอยู่รอดและเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามารวมถึงปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ ด้านผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์กรและการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่จะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดหลักการศึกษาไว้ และใช้หลักการดังกล่าวเป็นตัวกำหนดสาระเนื้อหาของกฎหมายว่าด้วยการศึกษาหลักสำคัญในการจัดการศึกษา (ตามมาตรา 8) กำหนดไว้ 3 ประการ คือ การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนหลักการ คือ คนทุกคนต้องได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การมีส่วนร่วม สังคมต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมนั้นแสดงออกได้หลายลักษณะ เช่น ร่วมเป็น

กรรมการ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมสนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา ร่วมสนับสนุน ทรัพยากร ร่วมติดตามประเมิน ส่งเสริมให้กำลังใจและปกป้องผู้ปฏิบัติงานที่มุ่งประโยชน์ ต่อส่วนรวม และการพัฒนาต่อเนื่องการศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องปรับเปลี่ยนตลอดเวลาให้ทัน กับความรู้ที่ก้าวหน้าไปไม่หยุดยั้งและที่สำคัญในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคน ไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”ตามความ ข้างต้น เป้าหมายของการจัดการศึกษาจึงอยู่ที่คนไทยโดยทั่วไป ซึ่งต้องได้รับการพัฒนา ให้เป็นคนดี มีประโยชน์ มีความครบถ้วนทุกด้าน

3. ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลองค์กรของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาค การศึกษาที่ 11 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะในแต่ละด้านไว้ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ ความสามารถของผู้บริหาร บุคลากรในการส่งเสริมและสนับสนุน ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายโดยการนำความรู้ ทักษะต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติ เพื่อนำพาผู้ร่วมงานให้ร่วมมือปฏิบัติงานตามเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้านวัฒนธรรมองค์กร การดำเนินงานของโรงเรียนมีการ เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงเพื่อความเจริญงอกงามในความเป็นองค์กรวม สะท้อนถึงความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยม ประเพณีและการแสดงออกอันเป็นพฤติกรรม ร่วมกันของผู้บริหาร บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องและด้านธรรมาภิบาล การดำเนินงานของ โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการกระตุ้นและเปิดโอกาส ให้ประชาชนทุกฝ่าย ทุกระดับ ร่วมกันพัฒนาสถานศึกษา ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความ เสมอภาค เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็งมีความชอบธรรม ของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้อันนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ประสิทธิภาพ ขององค์กร ความสามารถของโรงเรียนในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ตามเป้าหมายและเป็นที่ยังพอใจ เสื่อมใสศรัทธาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ของกลุ่มโดยสามารถประเมินได้จากการบรรลุเป้าหมายในความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคการศึกษาที่ 11 มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนควรนำรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลองค์กรไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ถึงปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนและยังส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษา ให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาได้อีกด้วย

1.2 ผลการศึกษายังพบว่ามีความเชื่อ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรมยังคงต่อมีการศึกษาเพิ่มเติม ควรมีการจัดเวทีประชาพิจารณ์ในประเด็นดังกล่าว เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีกว่าเดิมและยังเป็นมาตรการป้องกันประเด็นองค์กรดังกล่าวที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์กร

2. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

2.1 ด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพ มีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อภาพลักษณ์ของการเป็นแบบอย่างของสังคม เพราะครูเป็นพ่อพิมพ์ของชาติและเป็นแม่พิมพ์ที่ต้องเคร่งครัดต่อจริยธรรมความประพฤติที่เหมาะสมและ 2) ด้านจินตนาการ มีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในการส่งเสริมและสนับสนุนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายโดยการนำความรู้ ทักษะต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อนำพาผู้บุคลากรเกิดการร่วมงานและให้ร่วมมือปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อสถานศึกษา

2.2 ด้านวัฒนธรรมองค์กรมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ ด้านค่านิยม มีดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชุมและสื่อสารเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาให้บุคลากรนำไปสู่ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และด้านขนบธรรมเนียม มีดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเข้าใจ เข้าถึงต่อชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมดำเนินกิจกรรมร่วมกับชุมชนจนกลายเป็นส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้และ

3) ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ และด้านองค์การมุ่งผลสัมฤทธิ์ซึ่งหมายถึงผลผลิตกับผลลัพธ์ส่วนบุคคลากรในสถานศึกษาต้องมีความชำนาญ มีงบประมาณและวัสดุ อุปกรณ์ที่เพียงพอ

2.3 ด้านธรรมาภิบาลมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 1 ได้แก่ ด้านความโปร่งใส มีดังนี้ 1) มีการกำหนดวิธีการคัดเลือกหน่วยงานที่เป็นกลางจากภายนอก มาตรวจสอบและติดตาม ประเมินผล 2) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่เป็นกลางให้ทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบและประเมิน ผลการดำเนินการทั้ง 4 ด้าน ด้านความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเอาใจใส่ต่อการทำงานอย่างเต็ม 2) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องการปฏิบัติหน้าที่อย่างมุ่งมั่นและด้านการมีส่วนร่วม มีดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดแนวทางพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.4 ประสิทธิผลขององค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กด้านกลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ มีดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีเอกลักษณ์ที่สะท้อนความโดดเด่น ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ตามพันธกิจ วัตถุประสงค์และบริบทของสถานศึกษา กำหนดไว้ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน คือ ร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินและร่วมรับผลประโยชน์ 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างวัฒนธรรมองค์การให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงหลักธรรมาภิบาลในการนำมาใช้เพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นที่จะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กและกลุ่มตั้งบ่งชี้มาตรฐานส่งเสริม ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาให้มีกลไกโดยใช้กระบวนการดำเนินการวงจร PDCA ได้แก่ การวางแผน การดำเนินการ การประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไข พัฒนานำผลที่ได้มาทบทวน ประเมินผลในการพัฒนาต่อไป

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาการนำไปสู่การปฏิบัติรูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคการศึกษาที่ 11

3.2 ควรมีการศึกษาการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนด้านวัฒนธรรมองค์การ
ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคการศึกษาที่ 11

3.3 ควรมีการศึกษารูปแบบการภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ที่ส่งผลต่อการ
ปฏิบัติงานของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในภาคการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร